القمر سُورة ގެ މާނަ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

سُورة القمر — އާޔަތުގެ ޢަދަދު (٥٥)

اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانشَقَّ الْقَمَرُ ﴿١﴾ وَإِن يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ ﴿٢﴾ وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ۚ وَكُلُّ أَمْرٍ
مُّسْتَقِرٌّ ﴿٣﴾ وَلَقَدْ جَاءَهُم مِّنَ الْأَنبَاءِ مَا فِيهِ مُزْدَجَرٌ ﴿٤﴾ حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ ۖ فَمَا تُغْنِ النُّذُرُ ﴿٥﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ ۘ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَىٰ
شَيْءٍ نُّكُرٍ ﴿٦﴾ خُشَّعًا أَبْصَارُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ ﴿٧﴾ مُّهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ ۖ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَٰذَا يَوْمٌ
عَسِرٌ ﴿٨﴾

ލަފުޒީ

اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ = قيامة ގާތްވެއްޖެއެވެ. وَانشَقَّ الْقَمَرُ ﴿١﴾ = އަދި ހަނދު ފަޅައިގެން ހިނގައްޖެއެވެ. وَإِن يَرَوْا آيَةً = އަދި އެމީހުންނަށް ކޮންމެ معجزة އެއް ފެނުނަސް يُعْرِضُوا = އެމީހުން އެނބުރި ފުރަގަސްދެއެވެ (قبول އެއް ނުކުރެއެވެ.) وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ ﴿٢﴾ = އަދި އެމީހުން (ކާފަރުން) ބުނެއެވެ. ދެމިހުރި ދުވެލިހުރި سحر އެކެވެ. وَكَذَّبُوا = އަދި އެމީހުން ދޮގުކުރިއެވެ. وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ = އަދި އެމީހުންގެ هوى نفس އާ تبع ވިއެވެ. وَكُلُّ أَمْرٍ مُّسْتَقِرٌّ ﴿٣﴾ = އަދި ކޮންމެކަމެއް ވާނީ قرار ވެ ހަމަޖެހިގެންނެވެ. وَلَقَدْ جَاءَهُم = އަދި ހަމަކަށަވަރުން އެމީހުން ކައިރިއަށް އައިސްފައިވެއެވެ. مِّنَ الْأَنبَاءِ = خبر ގެ ތެރެއިން مَا فِيهِ مُزْدَجَرٌ ﴿٤﴾ = އޭގެ ތެރޭގައި ބިރުވެރިކަން ހުރި خبر ވެއެވެ. حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ = އެއީ ފުރިހަމަ حكمة އެކެވެ. (އެ قرآن އަކީ އޭގެ حكمة ތެރިކަން ނިހާޔަތަށް ގޮސްފައިވާ ފޮތެކެވެ. فَمَا تُغْنِ النُّذُرُ ﴿٥﴾ = ފަހެ نذير ންގެ ފައިދާއެއް (ކާފަރުވި قوم ތަކަށް) ކަމެއް ފުއްދައި ނުދެވުނެވެ. فَتَوَلَّ عَنْهُمْ = ފަހެ (އޭ رسول الله އެވެ.!) ކަލޭގޮތް އެމީހުން ދޫކޮށްލައި އެނބުރިވަޑައިގަންނަވާށެވެ. يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ = ގޮވާމީހާ ކަލޭގޮތް ގޮވާލާ ދުވަހުން (އެބަހީ إسرافيل ގޮވާ އެންގެވި ހިސާބުކަން محشر ގެ ميدان އަށް އެއްވުމަށް ގޮވާ ދުވަސް ހަނދުމަފުޅުގައި ކަހަލައްވާނެވެ.!) إِلَىٰ شَيْءٍ نُّكُرٍ ﴿٦﴾ = إنكار ކުރާނޭ އެއްކަލަކަށް (محشر ގެ ميدان އަށް) خُشَّعًا أَبْصَارُهُمْ = އެމީހުންގެ ލޮލަށް ފުންކަލިވެ ބިރުވެރިވެގެންވާ حال يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ = އެމީހުން ކައްވަޅުތަކުން ނުކުންނާނެއެވެ. كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ ﴿٧﴾ = އެމީހުން ކަނޑުފަދަ ހެއްޔެވެ؟ ފެތުރިގެންވާ ގޮއްވުނަސިޔަކާއި ފަދައެވެ. مُّهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ = ގޮވާ ފަރާތަށް އަވަސްވެގެންވާ حال يَقُولُ الْكَافِرُونَ = ކާފަރުވީ މީސްތަކުން ބުނާނެއެވެ. هَٰذَا يَوْمٌ عَسِرٌ ﴿٨﴾ = މިއީ އުނދަގޫވެގެންވާ ދުވަހެކެވެ.

إِجْمَالِي މާނަ

(١) قيامة ދުވަސް ގާތްވެއްޖެއެވެ. އަދި ހަނދު ފަޅައިގެން ހިނގައްޖެއެވެ.

ދަންނަށެވެ. قيامة ގާތްވެއްޖެ ކަމުގައި އޮތް ބަސްފުޅުން މުރާދުފުޅުވީ محمّد صَلَّى الله عَليه وسلم ގެ نبي ކަމާއިގެން ޒަމާނުވެފައިވާ ވަގުތުން ފެނިގެން ދެން އޮތް ވަގުތާ، އެއީ ކުރިން ދުނިޔެއިން ފާއިތުވެގެން ދިޔަ ވަގުތާ އަޅާ ބަލާއިރު އިސްވެދިޔަ ވަގުތު ކުޑަވާތީއެވެ، رسول الله صَلَّى الله عَليه وسلم އެއީ އެންމެ ފަހުގެ نبي އާ ކަމުގައި ވީކަމެވެ . ފަހެ އެކަށީގެން ޒަމާނުވެފައިވާނެ ދެން قيامة އާ ގާތްވީއެވެ.

ހަނދު ފަޅައިގެންދިޔަ މުޢުޖިޒާތަކީ تاريخ އާއި، سيرة ގެ صريح ކުތުބު ސާބިތުވާ ގޮތުން مكّة ގެ مشرك ން رسول الله صَلَّى الله عَليه وسلم ގެ އަރިހުން އެކަމަކަށް އެދުނު ހިނދުން އެކަށީގެން ހަނދަށް إشارة ކުރެއްވުމުން الله އަށް ހަނދު ދެފަޅިކުރެއްވި رسول الله صَلَّى الله عَليه وسلم ގެ رسول ކަމުގެ މައްސަލަ تائيد ކުރާ معجزة އެއްގެ ގޮތުން ދެއްކެވި ކަމެވެ. އެ އެ معجزة ހާމަކުރުމުންވެސް ދުށެވެ. އަދި إيمان ނުވި މީހުން ބުނީ އެއީ ދޮގުހެދުމާ سحر އެއް ކަމަށެވެ. އެހާހަކަ ދުވަހު ءاية ގައި އެވަނީއެވެ.

(٢) އަދި އެމީހުން ކޮންމެ معجزة އެއް ދުށް ނަމަވެސް އެމީހުން އެއަށް ޤަބޫލު ނުކުރާނެއެވެ. އެވެ. އަދި އެމީހުން ބުނަނީ މިއީ ދެމިގެންދާ سحر އެއް ކަމަށެވެ.

(٣) އަދި އެމީހުން (الله ގެ رسول އާ އާއި، އަދިالله ގެ قدرة ދެއްކެވި ދަލީލުން އެމީހުން ދޮގު ކަށަވަރުކުރިއެވެ) ދޮގުކޮށްލިއެވެ. އަދި އެމީހުން تبع ވީ އެމީހުންގެ އަމިއްލަ އެދުމާއެވެ. އެމީހުންގެ هوٰى نفس އާއެވެ. އަދި ހުރިހާ ކަމެއް ވަނީ قرار ވެގެންނެވެ. (އެބަހީ ހުރިހާ ކަމެއްވެސް އޭގެ نهاية ގައި ވަނީ قرار ވެ ހަމަޖެހި ނިމިފައެވެ. ފަހެ ހެޔޮ ކަންތައް ވަނީ ހެޔޮކަމުގެ أهل ވެރިންނާ ހަމައަށް ނިމި ވެފައެވެ. އަދި ނުބައި ކަންތައް ވަނީ ނުބައިކަމުގެ أهل ވެރިންނާ ހަމައަށް ނިމި قرار ވެފައެވެ.) والله أعلم

(٤) އަދި އެ خبر ތަކުގައި ބިރުވެރިކަން ހުރި ވާހަކަތަކާއި، خبر ތައް ހަމަކަށަވަރުން އެމީހުން ކައިރިއަށް އައްޔެވެ. (އެބަހީ مكّة ގެ مشرك ން ގާތަށް ނުވަތަ عامّ ކޮން އެންމެހައި ކާފިރުން ގާތަށް އިސްވެދިޔަ أمّة ތަކުގެ ވާހަކަތަކުގެ ތެރެއިން ބިރުވެރިކަން ހުރި ވާހަކަތައް މި قرآن ން އަޑުއިސްކުރި ވާނެއެވެ. މި މީހުން އެއިން عبرة حاصل ކުރުން ހުއްޓެވެ.)

(٥) އެއީ، އެބަހީ قر قرآن އަކީ އޭގެ بلاغة ދެރިކަމާއި، ފުރިހަމަކަން އޭގެ نهاية އަށް ގޮސްފައިވާ ޙިކުމަތެވެ. ފަހެ (އެކަމަކު) إنذار ތަކުން ފައިދާއެއް ނުކުރިއެވެ. (އެބަހީ އިސްވެދިޔަ قوم ތަކަށް ވަޢުޒުވެރިންނާއި نبي ބޭކަލުންނާއި، رسول ބޭކަލުން އެ قوم ތަކަށް ކުރެއްވި إنذار ން އެ قوم ތަކަކަށް އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރުނެވެ.)

(٦) (އޭ މާތްވެގެންވާ رسول އާއެވެ!) އެމީހުންގެ ކިބައިން ކަނޑައެޅުން އިސްތިރިވަޑައިގަންނަވާށެވެ. އެމީހުން ދޫކޮށްލައްވާށެވެ.الله އެމީހުންނާމެދު حكم ކުރައްވާނެއެވެ. އަދި ގޮވާލައްވާ ފަރާތުގެ ގޮވާލެއްވުމުގެ ދުވަސް ހަނދުމަކުރޭ ކުރައްވާށެވެ. (އެއީ إسرافيل ގެ ފަރާތުން ސޫރުގައި ފުމެ محشر އަށް جمع ވުމަށް ގޮވާލައްވާ ގޮވާލެއްވުމެވެ.) އެކަށީގެން ގޮވާލައްވާނީ އެ ކާފިރުން إنكار ކުރާ އެއްޗަކަށެވެ. އެއީ محشر ގެ ميدان އަށް جمع ވުމަށެވެ.

(٧) އެމީހުންގެ ލޯތަކުން ފެންނަގޮތް ބިރުވެރިވެގެންވާ حال ކައްވާލެވިގެން ނުކުންނާނެއެވެ. (މީސްތަކުން ދިރުއްވާއިރު އެއްބަޔަކު އަނެއް ބަޔަކާ ތެޅިގެން ވަށާ މަސްހުނިވެފައިވާ ސަވަބުން) އެމީހުން ހީވާނީ ފެތުރިގެންވާ ގަނޑުފަރަށް ކަހަލައެވެ.

(٨) މީސްތަކުން ގޮވާލާ ގޮވާލެއް އެ ގޮވާލާ ފަރާތަށް އަވަސްވެގަންނާނެއެވެ. އަދި ކާފިރުން ބުނާނެއެވެ. މިއީ އުނދަގޫ ދުވަހެކެވެ. ދަތި ދުވަހެކެވެ.

۞ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا۟ عَبْدَنَا وَقَالُوا۟ مَجْنُونٌ وَٱزْدُجِرَ ﴿٩﴾ فَدَعَا رَبَّهُۥٓ أَنِّى مَغْلُوبٌ فَٱنتَصِرْ ﴿١٠﴾ فَفَتَحْنَآ أَبْوَٰبَ ٱلسَّمَآءِ
بِمَآءٍ مُّنْهَمِرٍ ﴿١١﴾ وَفَجَّرْنَا ٱلْأَرْضَ عُيُونًا فَٱلْتَقَى ٱلْمَآءُ عَلَىٰٓ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ﴿١٢﴾ وَحَمَلْنَٰهُ عَلَىٰ ذَاتِ أَلْوَٰحٍ وَدُسُرٍ ﴿١٣﴾ تَجْرِى بِأَعْيُنِنَا
جَزَآءً لِّمَن كَانَ كُفِرَ ﴿١٤﴾ وَلَقَد تَّرَكْنَٰهَآ ءَايَةً فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿١٥﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ
مِن مُّدَّكِرٍ ﴿١٧﴾

ލަފްޒީމާނަ

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ = އަދި އެމީހުންގެ ކުރިން (އެބަހީ قريش ންގެ ކުރިން) ދޮގުކޮށްފިއެވެ. قَوْمُ نُوحٍ = نوح ގެ ޤައުމުގެ
قوم ގެ މީހުން (އެމީހުންގެ رسول نوح عليه السلام ދޮގުކޮށްފިއެވެ.) فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا = ފަހެ އެމީހުން ތިމަން ރަސްކަލާނގެ އަޅާ
(نوح عليه السلام) ދޮގުކޮށްފިއެވެ. وَقَالُوا مَجْنُونٌ = އަދި އެމީހުން ބުންޏެވެ. އެއީ މޮޔައެކެވެ. مجنون އެކެވެ. وَازْدُجِرَ ﴿٩﴾
= އަދި އެކަލޭގެފާނު ބިރުދައްކައިގެންނެވެ. فَدَعَا رَبَّهُ = ފަހެ އެކަލޭގެފާނު އެކަލޭގެފާނުގެ ربّ އަށް دعاء ދެންނެވިއެވެ.
أَنِّي مَغْلُوبٌ = ހަމަކަށަވަރުން މިއަޅާ ވަނީ مغلوب ވެގެންނެވެ. ބަލިވެވިގެންނެވެ. فَانْتَصِرْ ﴿١٠﴾ = ފަހެ މިއަޅާއަށް
نصر ދެއްވާނދޭވެ. فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ = ދެންފަހެ ތިމަން ރަސްކަލާނގެ އުޑުގެ ދޮރުތައް ހުޅުވައިލެއްވީމެވެ.
بِمَاءٍ مُنْهَمِرٍ ﴿١١﴾ = ގޮވައިގެން ހުރަސް ފެނާއިގެން وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا = އަދި ތިމަން ރަސްކަލާނގެ ބިމުގެ
ކުޅިތައް ދަތުރުކުރުއްވައިލެއްވީމެވެ. (ބިމުން ކުޅިތައް ފެޅުއްވީމެވެ.) فَالْتَقَى الْمَاءُ = ފަހެ (އުޑުގެ ފެނާއި، ބިމުގެ ފެން) ދެ
ފެން ބައްދަލުވެއްޖެއެވެ. عَلَى أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ﴿١٢﴾ = އެއީ ހަމަކަށަވަރުން (أزل ގައި) މިންވަރުކުރެވިފައިވާ أمر އެއްގެ
މައްޗަށެވެ. وَحَمَلْنَاهُ = އަދި ތިމަން ރަސްކަލާނގެ އެކަލޭގެފާނު (އެބަހީ نوح ގެފާނު) އުފުއްލެވީމެވެ. عَلَى ذَاتِ
أَلْوَاحٍ وَدُسُرٍ ﴿١٣﴾ = ލިޔެއިތަކާއި، މުރިތަކުގެ ވެރި އެއްޗެއްގައި (އެބަހީ ނައުފަހަރެއްގައި) تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا =
ތިމަން ރަސްކަލާނގެ ބެލެއްވުމާއި، ރައްކާތެރިކަމާއެކު ދުވެއެވެ. جَزَاءً لِمَنْ كَانَ كُفِرَ ﴿١٤﴾ = އެއީ ކާފަރުވި
މީސްތަކުންނަށް جزاء އެއްގެ ގޮތުންނެވެ. (عذاب އެއްގެ ގޮތުންނެވެ.) وَلَقَدْ تَرَكْنَاهَا آيَةً = އަދި ހަމަކަށަވަރުން އެ
ކަންތައް ތިމަން ރަސްކަލާނގެ عبرة އެއްގެ ގޮތުން ދޫކޮށްލީމެވެ. فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ﴿١٥﴾ = ފަހެ عبرة ލިބިގަންނަ – وعظ
އާއި، نصيحة ލިބިގަންނަ އެއްވެސް މީހަކުވޭތޯއެވެ؟ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي = ފަހެ ތިމަން ރަސްކަލާނގެ عذاب ވީ
ކޮންފަދައަކުން ހެއްޔެވެ؟ وَنُذُرِ ﴿١٦﴾ = އަދި ތިމަން ރަސްކަލާނގެ إنذار ވާހީ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ = އަދި

ހަމަކަށަވަރުން ތިމަން ތިމަންކަލާނގެ قُرْآن ފަސޭހަ ކުރެއްވީމެވެ. لِلذِّكْر = ހަނދުކުރުމަށް فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿١٧﴾ =
ފަހެ وعظ އާއި، نصيحة އާއި، عبرة ލިބިގަންނަ އެކަކުވެސް ވޭތޯއެވެ؟

إجْمَالِي މާނަ

(٩) އަދި އެމީހުންގެ ކުރީން – އެބަހީ مكّة ގެ مشرك ންގެ ކުރީން – نوح ގެފާނުންގެ قوم ގެ މީހުން (އެމީހުން ގާތަށް ފޮނުއްވުނު رسول نوح عَلَيه السلاَم ގެ رسول ކަން) ދޮގުކުރިއެވެ. އަދި އެމީހުން ތިމަން ތިމަންކަލާނގެ އަޅާ – އެބަހީ نوح– عَلَيه السلاَم ދޮގުކޮށްލިއެވެ. އަދި އެމީހުން އެކަލޭގެފާނާ ދިމާއަށް ބުނީ އެއީ مجنون އެކެކެވެ. ގޮރަހައްލެވެ. އަދި އެމީހުން އެކި ގޮތްގޮތުން އެކަލޭގެފާނު ބިރުގަންނަވާލިއެވެ.

(١٠) ފަހެ (نوح عَلَيه السلاَم ގެ قوم ގެ މީހުން އެކަލޭގެފާނު ދޮގުކުރި ހިނދުން) އެކަލޭގެފާނުންގެ ربّ އަށް دعاء ކުރެއްވިއެވެ. އޭ، މިއަޅާގެ ربّ އެވެ. މިއަޅާ ވަނީ ބަލިވެ، ދެރަވެގެންނެވެ. އެހެންވެ މިއަޅާއަށް نصر ދެއްވާނދޭވެ!.

(١١) ފަހެ ތިމަން ތިމަންކަލާނގެ ވެހެމުންދާ ފެނާއިގެން އުޑުގެ ދޮރުތައް ހުޅުވާލެއްވީމެވެ. (އެބަހީ ބޮޑު ވާރޭ ވެހެއްސެވީމެވެ.)

(١٢) އަދި ބިމުންވެސް ފެންގޮދުރަތައް ފަޅުއްވައި، ބިމުގައި ކޯރު ހިންގަވާލެއްވީމެވެ. ދެން ވާރޭފެނާއި، ބިމުގެ ފެނާ އެއްކުރައްވާލެއްވީމެވެ. (އެއީ އަވަހަށް ފެންގަނޑު ބޮޑުކޮށްލުމަށެވެ.) އަދި އެކަމަކީ މާ ކުރީ أزل ގައި ލިޔުއްވި މިންވަރުގެ ނިމިފައިވާ އަމުރެއްގެ މައްޗަށެވެ.

(١٣) އަދި ތިމަން ތިމަންކަލާނގެ އެކަލޭގެފާނު (އެބަހީ نوح عَلَيه السلاَم) ލަކުޑިއާއި، މުރަކަތަކުން ހަދާފައިވާ ނާށިގަނޑެއްގައި އުފުއްލެވީމެވެ.

(١٤) އެ ނާޝިގަނޑު ދުވަމުން ދިޔައީ ތިމަން ތިމަންކަލާނގެ ލޮލުގެ ބަލަހައްޓެވުމާއި، ރައްކާތެރިކަމާ އެކުގައެވެ. އެއީ ކާފަރުވި މީސްތަކުންނަށް عذاب އެއްގެ ގޮތުންނެވެ. (އެމީހުން ކަނޑުގައި غرق ވެގެން ދިޔައީއެވެ.)

(١٥) އަދި ތިމަން ތިމަންކަލާނގެ އެ ކަންތައް (އެބަހީ نوح ގެފާނުން އާ وَاقِعَة)، ދުނިޔަކަށް عبرة އަކަށް ދުނިޔޭގައި ދޫކުރެއްވީމެވެ. ފަހެ وعظ އާއި، نصيحة އާއި، عبرة ލިބިގަންނަ އެކަކުވެސް އެބަ ވޭތޯއެވެ؟

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿١٧﴾ كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿١٨﴾ إِنَّآ أَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمِ نَحْسٍ مُّسْتَمِرٍّ ﴿١٩﴾ تَنزِعُ ٱلنَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ مُّنقَعِرٍ ﴿٢٠﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿٢١﴾ وَلَقَدْ
يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٢٢﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِٱلنُّذُرِ ﴿٢٣﴾

ލަފްޒީމާނަ

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي = ފަހެ ތިމަން ރަސްކަލާނގެ عذاب ވީ ކޮންފަދައަކުން ހެއްޔެވެ؟ وَنُذُرِ ﴿١٦﴾ = އަދި ތިމަން
ރަސްކަލާނގެ إنذار އާއި وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ = އަދި ހަމަކަށަވަރުން ތިމަން ރަސްކަލާނގެ قرآن ފަސޭހަކުރެއްވީމެވެ.
لِلذِّكْرِ = ދަސްކުރުމަށް فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿١٧﴾ = ފަހެ وعظ އާއި، نصيحة އާއި، عبرة ލިބިގަންނަ އެއްވެސް
މީހަކުވޭތޯ؟ كَذَّبَتْ عَادٌ = އަދި عاد ބަޔަކު މީހުން ދޮގުކޮށްލިއެވެ. فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي = ފަހެ ތިމަން
ރަސްކަލާނގެ عذاب ވީ ކޮން ފަދައަކުން ހެއްޔެވެ؟ وَنُذُرِ ﴿١٨﴾ = އަދި ތިމަން ރަސްކަލާނގެ إنذار އާއި إِنَّآ
أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ = ހަމަކަށަވަރުން ތިމަން ރަސްކަލާނގެ އެމީހުންގެ މައްޗަށް ފޮނުއްވީމެވެ. رِيحًا صَرْصَرًا
= ހިނގަމުން ގަދަވެގެންވާ ވައެއް فِي يَوْمِ نَحْسٍ = ސުންޕާ ދުވަހެއްގައި مُّسْتَمِرٍّ ﴿١٩﴾ = (ސުންޕާކަން
ދެމިގެންވާ (ނުވަތަ އެ ވައި ދެމިގެންވާ) تَنزِعُ ٱلنَّاسَ = އެވައި މީސްތަކުން (ބިމުން) ދުއްސައިލައެވެ. ބިމުން
ވަކިކޮށްލައެވެ. كَأَنَّهُمْ = އެމީހުން ކޮންފަދަ ހެއްޔެވެ؟ أَعْجَازُ نَخْلٍ = ކަދުރު ގަހުގެ ބުޑުތަކެއް ފަދައެވެ.
مُّنقَعِرٍ ﴿٢٠﴾ = ބިމުން ދުރުވިފައިވާ فَكَيْفَ كَانَ = ފަހެ ވީ ކޮންފަދައަކުން ހެއްޔެވެ؟ عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿٢١﴾
= ތިމަން ރަސްކަލާނގެ عذاب އާއި إنذار وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ = އަދި ހަމަކަށަވަރުން ތިމަން ރަސްކަލާނގެ
قرآن ފަސޭހަކުރެއްވީމެވެ. لِلذِّكْرِ = ދަސްކުރުމަށް / ވިސްނައި فكر ކުރުމަށް فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٢٢﴾ = ފަހެ
وعظ އާއި، نصيحة އާއި، عبرة ލިބިގަންނަ އެއްވެސް އެކަ މީހަކުވޭތޯ؟ كَذَّبَتْ ثَمُودُ = ثمود ބަޔަކު މީހުން ދޮގުކޮށް
ލިއެވެ. (ثمود ބަޔަކީ މީހުންނަކީ سلام ލެއްވި صالح ގެ ނަބިއްޔާގެ قوم އެވެ.) بِٱلنُّذُرِ ﴿٢٣﴾ = رسول ބޭކަލުން (نذر އަކީ
نذير ތަކެވެ. އަދި رسول އެވެ.)

إجْمَالِي މާނަ

(١٦) ދެންފަހެ (އެ أمّة ގެ މީހުންނާމެދު) ތިމަން ރަސްކަލާނގެ عذاب އާއި، إنذار ހުރީ ކޮންފަދައަކުން ހެއްޔެވެ؟ (އެކަން ހުރީ ވަރަށްވެސް ބޮޑު އަދި ބިރުވެރިކޮށެވެ.)

(١٧) އަދި ހަމަކަށަވަރުން ދަސްކުރުމަށާއި، ވިސްނައި ފިކުރު ކުރުމަށް ފަސޭހަ އެއްޗެއް ކަމުގައި ތިމަން ރަސްކަލާނގެ قرآن ލެއްވީމެވެ. ދަސްކުރުމަށް قرآن ފަސޭހަކުރެއްވީމެވެ.

(١٨) عاد ގައުމުގެ މީހުން (އެމީހުންގެ ގާތަށް ފޮނުއްވުނު رسول އާ هود عَلَيه السلاّم) ދޮގުކޮށްފުއްޓެވެ. ފަހެ އެމީހުންގެ މައްޗަށް ތިމަން ރަސްކަލާނގެ عذاب އާއި، إنذار ހުރީ ކޮންފަދައަކުން ހެއްޔެވެ؟

(١٩) ހަމަކަށަވަރުން ފިނިކަން ގަދަވެގެންވާ ސުންގޮޑު ވައެއް ތިމަން ރަސްކަލާނގެ އެމީހުންގެ މައްޗަށް ފޮނުއްވީމެވެ. (ހަތް ރޭއާއި، އަށް ދުވަސް ވަންދެން) އެމީހުންގެ މައްޗަށް އެ ވައި ދެމިހުއްޓެވެ.

(٢٠) އެ ވައިގެ ބާރުކަމުން އެމީހުން ބިމުން ވަކިވެ އުޑަށް ހިސާބަކަށް އުފުލިފައި ކަނދުރާވަޅަށް ވެއްޓި ބޯ ވަކިވާ ކަމުގައި ވީއެވެ. އެމީހުން އެ حال ގައި ތިއްބާ ފެންނަމުގައި ހީވަނީ ކޮންފަދައަކުން ހެއްޔެވެ؟ ހީވަނީ ބިމުން ދޫކޮށް، އުކާލާފައިވާ ކަދުރު ގަސްތަކުގެ ބުޑުތަކެއް ހެންނެވެ.

(٢١) ފަހެ ތިމަން ރަސްކަލާނގެ عذاب އާއި، إنذار އެމީހުންގެ މައްޗަށް ކޮންފަދަ ހެއްޔެވެ؟ (ގަދަފަދަ ބޮޑުން ވީއެވެ.)

(٢٢) އަދި ހަމަކަށަވަރުން ދަސްކޮށް، فكر ކޮށް ވިސްނާހުރުމަށް ތިމަން ރަސްކަލާނގެ قرآن ފަސޭހަކުރެއްވީމެވެ. ފަހެ وعظ އާއި، نصيحة އާއި، عبرة ލިބިގަންނަ އެކަކުވެސް އެބަ ވޭތޯއެވެ؟

نصيحة އާއި عبرة ލިބިގަންނަ އެކަކުވެސް އެބަހުރި ބާވައެވެ؟

(٢٣) ثمود ގައުމުގެ މީހުން رسول ބޭކަލުން ދޮގުކޮށްފިއެވެ.ثمود ގައުމުގެ މީހުންނަކީ سلام ލެއްވި صالح ގެފާނުންގެ قوم ގެ މީހުންނެވެ. އެމީހުން صالح ގެފާނުންގެ رسول ކަން ދޮގުކުރުމުގެ ސަބަބަކީ އެމީހުން رسول ން ދޮގުކުރިކަމަށް وحي ކުރައްވާފައި އޮވެނީއެވެ. އެއިން އެނގޭ އެއްޗަކީ رسول ބޭކަލުންނަކީ އެއް ބޭކަލަކު ދޮގުކުރުމުން ހުރިހާ رسول ން ދޮގުކުރުމާ އެއްވަރު ވާނެކަމެވެ.

فَقَالُوٓاْ أَبَشَرًا مِّنَّا وَٰحِدًا نَّتَّبِعُهُۥٓ إِنَّآ إِذًا لَّفِى ضَلَٰلٍ وَسُعُرٍ ﴿٢٤﴾ أَءُلْقِىَ ٱلذِّكْرُ عَلَيْهِ مِنۢ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ أَشِرٌ ﴿٢٥﴾ سَيَعْلَمُونَ غَدًا
مَّنِ ٱلْكَذَّابُ ٱلْأَشِرُ ﴿٢٦﴾ إِنَّا مُرْسِلُوا۟ ٱلنَّاقَةِ فِتْنَةً لَّهُمْ فَٱرْتَقِبْهُمْ وَٱصْطَبِرْ ﴿٢٧﴾ وَنَبِّئْهُمْ أَنَّ ٱلْمَآءَ قِسْمَةٌۢ بَيْنَهُمْ ۖ كُلُّ شِرْبٍ مُّحْتَضَرٌ
﴿٢٨﴾ فَنَادَوْا۟ صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَىٰ فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿٣٠﴾

ތަރުޖަމާ

فَقَالُوٓا = ފަހެ އެމީހުން ބުންޏެވެ. أَبَشَرًا مِّنَّا وَاحِدًا = އަހުރެމެންގެ ތެރެއިން آدم ގެ ދަރިއަކަށް
ކީއްތޯވެ؟ نَتَّبِعُهُ = އަހުރެމެން އެ ބޭކަލަކާ تبع ވާން ވީ إِنَّآ إِذًا لَّفِى ضَلَٰلٍ = އެހެން ވެއްޖެއްޔާ
ހަމަކަށަވަރުން އަހުރެމެން ވާނީ ކަނޑައެޅިގެން މަގުފުރެދުމުގައެވެ. وَسُعُرٍ ﴿٢٤﴾ = އަދި عبرة އާ ދުރުވުމުގައެވެ./
عذاب ގައެވެ./ މޮޅުވެގެންވާ ބަލާ ކަމުގައެވެ. (ނުވަތަ އަލިފާނުގައެވެ.) أَءُلْقِىَ ٱلذِّكْرُ عَلَيْهِ = އަރުވާލެވުނީތޯ
ވަޙްޔާއި نبي ކަން ބަޚުޝައްވާތީ ކީއްތޯވެ؟ مِنۢ بَيْنِنَا = އަހުރެމެންގެ ތެރެއިން بَلْ هُوَ = އަދި ހިތުން
ކީއްތޯވެ؟ އޭނާއަކީ كَذَّابٌ أَشِرٌ ﴿٢٥﴾ = ގިނގިނައިން ދޮގުހަދާ ބޮޑާ މީހެކެވެ. سَيَعْلَمُونَ غَدًا = ނިކަންހުރެ
އެމީހުންނަށް މާދަމާ އެނގިގެންދާނެއެވެ. مَّنِ ٱلْكَذَّابُ ٱلْأَشِرُ ﴿٢٦﴾ = ގިނގިނައިން ދޮގުހަދާ، ބޮޑާ މީހަކީ ކާކުކަން
إِنَّا مُرْسِلُوا۟ ٱلنَّاقَةِ = ހަމަކަށަވަރުން ތިމަން ރަސްކަލާނގެ جمل ފޮނުއްވާނީ ކަމުގައެވެ. (جمل ނެރުއްވާލެއްވިއެވެ.)
فِتْنَةً لَّهُمْ = އެމީހުންނަށްވާ إمتحان އެއްގެ ގޮތުން فَٱرْتَقِبْهُمْ وَٱصْطَبِرْ ﴿٢٧﴾ = ފަހެ ކަލޭގެފާނު އެބައިމީހުންނަށް
إنتظار ކުރައްވާ ކެތްތެރިވެވަޑައިގަންނަވާށެވެ! وَنَبِّئْهُمْ = އަދި (އާ صالح ގެފާނެވެ.!) ކަލޭގެފާނު އެމީހުންނަށް
ހަބަރުދެއްވާށެވެ.! أَنَّ ٱلْمَآءَ قِسْمَةٌۢ بَيْنَهُمْ = ހަމަކަށަވަރުން އެމީހުންގެ ދެމެދުގައި ފެން ވަނީ ބަހައިގެންނެވެ. كُلُّ
شِرْبٍ مُّحْتَضَرٌ ﴿٢٨﴾ = ފެނުގެ ކޮންމެ نصيب އަކަށް (އެ ދުވަހަކު خاصّ ވީ ބައަކު) حاضر ވާހުށި ކަމެވެ. (އެއްދުވަހު قوم
ގެމީހުން/ އަނެއްދުވަހު جمل ކާޅު) فَنَادَوْا۟ صَاحِبَهُمْ = ފަހެ އެމީހުން އެމީހުންގެ އެކުވެރިޔާ (قَدَّار بن سالِف) އަށް
ގޮވިއެވެ. فَتَعَاطَىٰ = އަދި އޭނާ (ކަނޑި) ހިފިއެވެ. (ކަނޑިން ޖަހައިލިއެވެ.) فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾ = އަދި އޭނާ އެ
ކަކުލަ ކަނޑައިލިއެވެ. ބަނޑު ފަޅައިލިއެވެ. فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِى = އަދި ތިމަން ރަސްކަލާނގެ عذاب ވީ ކޮންފަދައަކުން
ކީއްތޯވެ؟ وَنُذُرِ ﴿٣٠﴾ = އަދި ތިމަން ރަސްކަލާނގެ إنذار ވާއި.

إجْمَالِي މާނަ

(٢٤) އަދި އެބައިމީހުން (صالح ގެފާނާ ދިމާއަށް ބުނީއެވެ.) އަހުރެމެން ކަހަލަ ހަމަ އެކަކު آدم ގެ ދަރިއަކަށް އަހުރެމެން تبع ވާނީތޯ؟ އެހެން ހަދައިފިނަމަ އަހުރެމެން ވާނީ ކަނޑައެޅިގެން މަގުފުރެދުމުގައެވެ. އަދި ސިހުރާ ބެދުނުމަތީ ދިރުވެގެންނެވެ. ނުވަތަ އަހުރެމެން ވާނީ މޮޅު ބަޔަކު ކަމުގައެވެ. (އެހެނީ އޭނާއަކީ ހަމަ އަހުރެމެންގެ މީހެކެވެ. ކައިބާއި ހަދަނިވެސް ހަމަ އަހުރެމެން ކައިބޮއިހަދާ ތަކެއްޗެވެ.

(٢٥) އަހުރެމެންގެ ތެރެއިން އޭނާއަށްވިހީ އާއި، نبيކަން އަންނަނީތޯ؟ (އޭނާއަށްވުރެ މާ ރަނގަޅު މީހުންތަކެއް މި ތިބިއެވެ.) އެއީ ބޮޑު عجائب އެކެވެ. އަދި ކީއްވެ ހެއްދެވީތޯ؟ އޭނާއަކީ ވަރަށް ދޮގުހަދާ ބޮޑާ މީހެކެވެ.

(٢٦) (الله އެމީހުންނަށް ރައްދުކުރައްވައި وحي ކުރައްވަނީއެވެ.) ނިކަންހުރެ ދޮގުވެރިޔާ ކާކުކަން، އަދި ބޮޑާ މީހަކީ ކާކުކަން މާދަމާ (قيامة ދުވަހުން ނުވަތަ عذاب އަންނަ ދުވަހުން) ރަނގަޅަށް އެމީހުންނަށް އެނގޭނެއެވެ.

(٢٧) ނިކަންހުރެ އެމީހުންނަށް إمتحان އެއްގެ ގޮތުން ތިމަން ރަސްކަލާނގެ جمل ކަށި ނެރުއްވާހުށީމެވެ. (އެއީ صالح ގެފާނުގެ ކިބައިން معجزة އަކަށް އެމީހުން އެދުނު ހިސާބުން الله އެމީހުންނަށް ދެއްވި معجزة އެކެވެ) . ރިޢާޔަތާއި، ބާރުގެ ގޮތުން لا مثيل އެއްޗެކެވެ. ދެންފަހެ الله تعالى صالح ގެފާނަށް އަންގަވައެވެ. އެމީހުންގެ ކަންތައް ހުށަހަ ގޮތަކާމެދު ބައްލަވާން ހުންނަވާށެވެ. އަދި ކެތްތެރި ވެވަޑައިގަންނަވާށެވެ.

(٢٨) އަދި ރަށުގެ ފެން ވަނީ ދެބައިކޮށް ބެހިގެން ކަމުގައި އެމީހުންނަށް އަންގަވާށެވެ. އެބަޔާ އެބައިމީހުން ފެން ބޯންވާނީ ވާރުގެ ފެން ހުށަހަޅާ ވާނީ ބަހައިލެވިގެންނެވެ. އެއްދުވަހު ހުރިހާ ފެނެއް ހުށަހަޅާނީ جمل ކަނޑެވެ. އަނެއް ދުވަހު ރަށުގެ މީހުންނަށެވެ، އެހެނިހެން حيوان އަށެވެ.. (ދެންފަހެ މިބައިމީހުންނަށް މިގޮތް ކަމު ނުގަސްތުގެން ދުވަސްކޮޅެއް ވީފަހުން އެ جمل ކަށި ކަތިލުމުގެ خيال އައިސް އެކަމަށް ތައްޔާރުވެއްޖެއެވެ.

(٢٩) ފަހެ އެމީހުން އެމީހުންގެ އެކުވެރިޔާ (قَدَّار بن سالِف) އަށް ގޮވައިލިއެވެ. ދެން އޭނާ ކަނޑައެޅިގެން އެ جمل ކަށިގައި ޖަހައި އެ جمل ކަށި ކަތިލައި ނިންމައިލިއެވެ

(٣٠) ފަހެ ތިމަން ރަސްކަލާނގެ عذاب އާއި إنذار ހުރީ ކޮންފަދައަކުން ހެއްދެވީތޯ؟

إِنَّآ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَٰحِدَةً فَكَانُوا۟ كَهَشِيمِ ٱلْمُحْتَظِرِ ﴿٣١﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٣٢﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍۭ
بِٱلنُّذُرِ ﴿٣٣﴾ إِنَّآ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّآ ءَالَ لُوطٍ ۖ نَّجَّيْنَٰهُم بِسَحَرٍ ﴿٣٤﴾ نِّعْمَةً مِّنْ عِندِنَا ۚ كَذَٰلِكَ نَجْزِى مَن شَكَرَ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ
أَنذَرَهُم بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا۟ بِٱلنُّذُرِ ﴿٣٦﴾

މުރާދު

إِنَّآ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ = ހަމަކަށަވަރުން މިޔަން ރަސްކަލާނގެ އެފުރިންގެ މައްޗަށް ފޮނުއްވީމެވެ. صَيْحَةً وَٰحِدَةً =
ގަދަފަދަ ވޭށްޓާ) އެންމެ އަޑެއް ފަދައް. فَكَانُوا۟ = ދެން ފަހެ އެފުރިން ވެއްޖެއެވެ. كَهَشِيمِ ٱلْمُحْتَظِرِ ﴿٣١﴾ =
(ގޮރިބަކަށްޖަހަ ކާށިތަށިން) ގެނަސް حاضر ކުރެވިގެންވާ ހިކި ހުއިބަކެއް ފަދައިން وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ لِلذِّكْرِ =
އަދި ހަމަކަށަވަރުން ރަސްކަލާނގެ ވިސްނައި فكر ކުރުމަށް މިޔަން ރަސްކަލާނގެ قُرْآن ފަސޭހަކޮށްދެއްވީމެވެ. فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ
﴿٣٢﴾ = ފަހެ وعظ އާއި، نصيحة އާއި، عبرة ލިބިގަންނަ އެއްވެސް އެބަ ވާނެތޯއެވެ؟ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍۭ = އަދި لوط
قوم ގެ މީހުން ދޮގުކުރިއެވެ. بِٱلنُّذُرِ ﴿٣٣﴾ = رسول ބޭކަލުން (نذير ނަމަށް) إِنَّآ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ = ހަމަކަށަވަރުން
މިޔަން ރަސްކަލާނގެ އެފުރިންގެ މައްޗަށް ފޮނުއްވީމެވެ. حَاصِبًا = ކުދި ހިލަގަނޑުތައް ބުރުއްސާ ވައެއް إِلَّآ ءَالَ
لُوطٍ = لوط ގެފާނުގެ آل ނޫނީ މައްޗަށް ނޫނެވެ (لوط ގެފާނާ تبع ވި މީހުންގެ މައްޗަށް ނޫނެވެ) نَّجَّيْنَٰهُم بِسَحَرٍ
﴿٣٤﴾ = ފަތިހު ވަގުތު މިޔަން ރަސްކަލާނގެ އެފުރިން ސަލާމަތް ކުރެއްވީމެވެ. نِّعْمَةً مِّنْ عِندِنَا = އެއީ މިޔަން
ރަސްކަލާނގެ حضرة ންވާ نعمة އެއްގެ ގޮތުންނެވެ. كَذَٰلِكَ نَجْزِى = މިޔަން ރަސްކަލާނގެ ޖަޒާދެއްވަނީ
އެފަދައިންނެވެ. مَن شَكَرَ ﴿٣٥﴾ = شكر ކުރި މީހަކަށް وَلَقَدْ أَنذَرَهُم = އަދި ހަމަކަށަވަރުން އެފުރިންނަށް
އެކަލޭގެފާނު (لوط ގެފާނު) إنذار ކުރެއްވިއެވެ. ބިރުވެރިކަމުގެ خبر ދެއްވިއެވެ. بَطْشَتَنَا = މިޔަން ރަސްކަލާނގެ
ގަދަފަގީރީ عذاب އާއި، ހިއްޕެވުމުގެ މާރަކައިން فَتَمَارَوْا۟ بِٱلنُّذُرِ ﴿٣٦﴾ = ފަހެ އެފުރިން އެ إنذار އާއި، ބިރުވެރި خبر
އާދެޔޫ ޝައްކުކޮށް ޖަދަލުކުރިއެވެ.

إجْمَالِي މާނަ

(٣١) ތިމަން ރަސްކަލާނގެ އަމުރުގެ މައްޗަށް ޖިބްރީލް އެކަނި އަޑު ހަރުކުރެއްވީ. (جبريل عليه السلام ޖިބްރީލް އެކަނި
އަޑު ހަރުކުރެއްވީ.) އެ އަޑު ހަރު ގަދަކަމުން އެމީހުންގެ ކަންފަތްތަކަށް ކެތްނުވެ ހިތްތައް ފުރިން ފަތަފަތައިގެން ގޮސް އެންމެން –
އެންމެހާ ކާފަރުން – މަރުވެ ތަންތާވިއެވެ. އެމީހުން ހިލަވި އެތަން-މިތަނަށް އުކިލައިލާ ގަހިބަކަރިއަޅަން ކާނދޮން
ބައްޓަންކުރާ ހިލާ ވިޔަބާސިލަ ދޮންނެވެ. (މިއީ އެ قوم އަށް އައި عذاب އެވެ. ސަލާމަތްވީ صالح ގެފާނާއި،
ދެންވެސް ތިބި مؤمن ންނަށްބަޔަކު އެކަލާނގެ ސަލާމަތްކުރެއްވިއެވެ.

(٣٢) އަދި ހަމަކަށަވަރުން ދަސްކުރުމަށާއި، ވިސްނައި فكر ކުރުމަށް ތިމަން ރަސްކަލާނގެ قرآن ފަސޭހަކުރެއްވީމެވެ. ފަހެ
وعظ އާއި، نصيحة ލިބިގަންނަ މީހަކު ވޭތޯއެވެ؟

(٣٣) لوط ބޭކަލުގެ މީހުން އެމީހުންގެ رسول އާ (لوط عَلَيهِ السلاَم) ދޮގުކުރިއެވެ. (لوط عَلَيهِ السلاَم އަކީ إبراهيم عَلَيهِ
السلاَم ގެ أخ هارون ގެ ދަރިކަލުންނެވެ. އެކަލޭގެފާނުގެ قوم އަކީ سدوم ރަށާ ދަރިކަލުންނެވެ. މި ރަށުގެ މީހުންނަކީ ފިރިހެނުންނާ
އެކުން ބަދުކަމެވެ. އެންމެ ފުރަތަމަ الله تعالى އެމީހުން ހަލާކު ކުރެއްވުމަށް އިރާދަކުރެއްވީ އެރަށް ހަލާކު ކުރެއްވުމަށް ملائكة
ންގެ جماعة އެއް ފޮނުއްވިއެވެ. އެ ބޭކަލުން ފޮނުއްވި ރީތި ފިރިހެނުންގެ ސިފައިގައެވެ. އެހެނދުން ރަށުގެ މީހުން
ދިމާކުރި މި މަލާއިކަތުން ބޭކަލުން ގެއަށް އަރާށެވެ. އެވަގުތު الله تعالى އެމީހުންގެ ލޮލަށް އަނދިރި ކުރައްވައި ލޯ ހުރިތަން ވެސް
ނެތިގެންދާ ގޮތަށް ހަދައިލެއްވިއެވެ.

(٣٤) ހަމަކަށަވަރުން ތިމަން ރަސްކަލާނގެ އަމުރުގެ މައްޗަށް ގަދަ ވައިއެއް ފޮނުއްވީމެވެ. އެ ވައިއަކީ ހިލަގަނޑުތަކާ
އެކުވެގެން ވީއެވެ. އެއީ عذاب ގެ ހިލަގަނޑުތަކެވެ. لوط ގެފާނުގެ آل ނާ ނުލާ އެހެން އެންމެންނަށް އެ عذاب ދިމާވިއެވެ.

لوط ގެފާނުގެ آل ނާ ތިމަން ރަސްކަލާނގެ ސަލާމަތްކުރައްވާ މިންޖުކުރެއްވީމެވެ. އެއީ ފަތިސްވަގުތުގައެވެ.)

(٣٥) އެއީ ތިމަން ރަސްކަލާނގެ حضرة ން އެބޭކަލުންނަށް ވީ نعمة އެއްގެ ގޮތުންނެވެ. ތިމަން ރަސްކަލާނގެ نعمة އަށް
شكر ކުރާ މީހުނަށް ތިމަން ރަސްކަލާނގެ ޖަޒާދެއްވަނީ އެގޮތައިންނެވެ.

(٣٦) އަދި ހަމަކަށަވަރުން އެކަލޭގެފާނު އެބައި لوط ގެފާނު އެ قوم ގެ މީހުންނަށް ތިމަން ރަސްކަލާނގެ عذاب އާއި،
ކޯފާއާއި، އަދި ހިއްޔާރުގެ ފަހަކައިން އިންޒާރުކުރެއްވިއެވެ. ފަހެ އެމީހުން ވީ އެކަމަށް ޝައްކުކުރާ މީހުން ކަމުގައެވެ. އަދި
އެމީހުން އެކަލޭގެފާނުގެ ބަސް ނޭހައި جدل ކުރިއެވެ. އެ ހުރިހައި إنذار އަކާއި، އެ ރަސޫލާއަށް އިދިކޮޅުހަދައި ޖަދަލުކޮށް
ހެދިއެވެ.

وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَن ضَيْفِهِۦ فَطَمَسْنَآ أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا۟ عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ صَبَّحَهُم بُكْرَةً عَذَابٌ مُّسْتَقِرٌّ ﴿٣٨﴾ فَذُوقُوا۟ عَذَابِى
وَنُذُرِ ﴿٣٩﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٤٠﴾ وَلَقَدْ جَآءَ ءَالَ فِرْعَوْنَ ٱلنُّذُرُ ﴿٤١﴾ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا كُلِّهَا فَأَخَذْنَٰهُمْ أَخْذَ
عَزِيزٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾ أَكُفَّارُكُمْ خَيْرٌ مِّنْ أُو۟لَٰٓئِكُمْ أَمْ لَكُم بَرَآءَةٌ فِى ٱلزُّبُرِ ﴿٤٣﴾

ލަފުޒުމާނަ

وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ = އަދި ހަމަކަށަވަރުން އެމީހުން އެކަލޭގެފާނުންގެ އަރިހުން އެދުނެވެ. (އެބަހީ لوط ގެފާނުންގެ
އަރިހުން އެދުނެވެ.) عَن ضَيفِهِۦ = އެކަލޭގެފާނުންގެ މެހުމާނުން ފިޔަވައި (އެބަހީ މެހުމާނުން އެބައިމީހުންނަށް
ދޫކޮށްލުމަށް) فَطَمَسْنَآ أَعْيُنَهُمْ = ދެންފަހެ ތިމަން ރަސްކަލާނގެ އެމީހުންގެ ލޯތައް ނަނިދިރިކޮށްލެއްވީމެވެ.
فَذُوقُوا۟ = (އަދި އެމީހުންނަށް އެންގެވީމެވެ.) ކަލޭމެން ރަހަ ބަލައިގަންނާށެވެ. عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿٣٧﴾ = ތިމަން
ރަސްކަލާނގެ عذاب އާއި إنذار ގެ وَلَقَدْ صَبَّحَهُم بُكْرَةً = އަދި ހަމަކަށަވަރުން ހެނދުނުގެ ކުރިއާ ފަތިސްވަގުތު
އެމީހުންނަށް ޖެހިއްޖެއެވެ. عَذَابٌ مُّسْتَقِرٌّ ﴿٣٨﴾ = ވަކިނުވާނޭ ދާއިމީ عذاب އެއް فَذُوقُوا۟ =(އެމީހުންނަށް
އެންގެވުނެވެ.) ކަލޭމެން ރަހަ ބަލައިގަންނާށެވެ. عَذَابِى وَنُذُرِ ﴿٣٩﴾ = ތިމަން ރަސްކަލާނގެ عذاب އާއި إنذار ގެ
وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ٱلْقُرْءَانَ = އަދި ހަމަކަށަވަރުން ތިމަން ރަސްކަލާނގެ قرآن ފަސޭހަކުރެއްވީމެވެ. لِلذِّكْرِ =
ހަނދާން ވިސްނައި فكر ކުރުމަށް فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٤٠﴾ = ފަހެ وعظ އާއި، نصيحة އާއި عبرة ލިބިގަންނަ އެކަކުވެސް
އެބަ ވޭތޯއެވެ؟ وَلَقَدْ جَآءَ ءَالَ فِرْعَوْنَ = އަދި ހަމަކަށަވަރުން فرعون ގެ آل ނަށް ކައިރިއަށް އަތުވެއްޖެއެވެ.
ٱلنُّذُرُ ﴿٤١﴾ = نذير ން (ބިރުވެރި خبر ދެއްވާ إنذار ކުރައްވާ ނަބީބޭކަލުންނާއި، އަދި إنذار) كَذَّبُوا۟ = އެމީހުން
ދޮގުކުރިއެވެ. بِـَٔايَٰتِنَا كُلِّهَا = ތިމަން ރަސްކަލާނގެ އެންމެހައި އާޔަތްތަކެއް (އެންމެހައި معجزة ތަކެއް)
فَأَخَذْنَٰهُمْ = ދެންފަހެ ތިމަން ރަސްކަލާނގެ އެމީހުން ހިއްޕެވީމެވެ. ހަލާކު ކުރެއްވީމެވެ. أَخْذَ عَزِيزٍ = عزّة
ލިބިވޮޑިގެންވާ ހިފެހެއްޓެވުމަކުން ޤުދުރަތު مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾ = ކުޅަދާނަ ކަލާނގެ ހިފެއްވުމަކުން أَكُفَّارُكُمْ خَيْرٌ = (އޭ قريش
ންނޭވެ.) ކަލޭމެންގެ ކާފިރުން ހެޔޮ ހުރީތޯއެވެ؟ مِّنْ أُو۟لَٰٓئِكُمْ = ކަލޭމެންގެ ކުރިން އިސްވެ އުޅުނު ކާފިރުންނަށްވުރެ أَمْ لَكُم
بَرَآءَةٌ = ނުވަތަ براءة އެއް (ސަލާމަތްވާނޭ ކަމުގެ ޔަގީންކަމެއް) ކަލޭމެންނަށް ވަނީ ހުރީތޯއެވެ؟ فِى ٱلزُّبُرِ ﴿٤٣﴾ = ފޮތްތަކުގައި
(نبي ބޭކަލުންގެ ފޮތްތަކުގައި)

إجْمَالِي މާނަ

(٣٧) ޤައުމުހުން ހަމަކަށަވަރުން އެކަލޭގެފާނުންގެ މެހުމާނުންގެ ގަޔަށް އަރައި ނުބައިކަންތައްކުރުމަށް ހިތްވީއެވެ. ދެންފަހެ ތިމަންރަސްކަލާނގެ އެމީހުންގެ ލޮލުތައް ކަނުކޮށްލައްވާލީމެވެ. އަދި ތިމަންރަސްކަލާނގެ ޢަޛާބާއި ނުޒުރާ ކަލޭމެން ތިބެގަންނާށޭ އެމީހުންނަށް އަންގަވައިފީމެވެ.

(٣٨) އަދި ހަމަކަށަވަރުން އެމީހުން އަވަސް އަވަހަށް ފަތިސްވެދާނޭ ދެމިހުންނަނިވި عذاب އައްސަވައެވެ. (އެބަހީ އެދުވަހު ފަތިހާ އަވިއާ ވަގުތު) އެމީހުންނަށް عذاب އައިއެވެ. އެއީ ދެމިހުންނަނިވި عذاب އެއެވެ. برزخ ގެ عالم ގައިވެސް އަދި آخرة ގައިވެސް އެމީހުންނަށް އެ عذاب ދެމިހުންނާނެ ކަމަށް ވެއެވެ.

(٣٩) (އަދި އެމީހުންނަށް އަންގަވައިފިއެވެ.) ތިމަން ރަސްކަލާނގެ عذاب އާއި، إنذار ގެ ރަހަ ކަލޭމެން ތިބެގަންނާށެވެ.

(٤٠) އަދި ދަސްކުރުމަށާއި، ވިސްނައި فكر ކުރުމަށް ތިމަން ރަސްކަލާނގެ قرآن ފަސޭހަކޮށްދެއްވީމެވެ. ފަހެ وعظ އާއި، نصيحة އާއި، عبرة ލިބިގަންނަ އެކަކުވެސް އެބަ ވޭތޯއެވެ؟

(٤١) އަދި ހަމަކަށަވަރުން فرعون ގެ آل ންގެ ގާތަށްވެސް رسول ން ވަޑައިގަތެވެ. (އެއީ موسٰى عَلَيهِ السلاآم އާއި، هارون عَلَيهِ السلاآم އެވެ.)

(٤٢) އަދި އެމީހުން ތިމަން ރަސްކަލާނގެ އެންމެހައި معجزة ތަކެއް ދޮގުކުރިއެވެ. (އެއީ ނުވަ معجزة ކަމުގައި ބެލެވެއެވެ.) ދެންފަހެ ގަދަވަރު ކަލާކަން ކުޅަދާނަ عزّة ވެރި، އަދި ބާރުގަދަ ފަރާތަކުން ހިފުއްވާހެން ތިމަން ރަސްކަލާނގެ އެމީހުން ހިއްޕެވީމެވެ. މާނައީ، ހަލާކު ކުރެއްވީމެވެ.

(٤٣) (އޭ مكّة ގެ ކާފިރުންނޭ.) އިސްވެ ބަޔާންވެ ދިޔަ امّة ތަކުގެ ކާފިރުންނަށް ވުރެ ކަލޭމެންގެ ކާފިރުން ވަކިން ހެޔޮ ހެއްޔެވެ؟ އެބައި ހެޔޮއެއް ނޫނެވެ. (ކަލޭމެން އެއަށްވުރެވެސް ނުބައި ބައިވަރު ކަމުގައި ވެއްޖެއްޔާވެސް عذاب ން ސަލާމަތް ވާނޭ ކަމުގެ أمّيد ތަކެއް ކުރަނީ ހިޔާލުގައި ހެއްޔެވެ؟) ނުވަތަ އިސްވެދިޔަ نبي ބޭކަލުންނާ ބެހޭކަމުގައިވާ ފޮތްފޮތުގައި ކަލޭމެންނަށް براءة އެއް ވަނީ ހެއްޔެވެ؟ އެބައި ކަލޭމެން ނުބައިކަން ދެއްކިޔަސް الله ގެ عذاب ން ސަލާމަތް ވާނޭ ކަމުގެ ލިޔުމެއް ނުވަތަ ގަރަންޓީއެއް ވަނީ ހެއްޔެވެ؟

أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُّنتَصِرٌ ﴿٤٤﴾ سَيُهْزَمُ ٱلْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ ٱلدُّبُرَ ﴿٤٥﴾ بَلِ ٱلسَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَٱلسَّاعَةُ أَدْهَىٰ وَأَمَرُّ ﴿٤٦﴾ إِنَّ
ٱلْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَٰلٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾ يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي ٱلنَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا۟ مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾ إِنَّا كُلَّ شَىْءٍ خَلَقْنَٰهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾ وَمَآ
أَمْرُنَآ إِلَّا وَٰحِدَةٌ كَلَمْحٍۭ بِٱلْبَصَرِ ﴿٥٠﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَآ أَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٥١﴾ وَكُلُّ شَىْءٍ فَعَلُوهُ فِي ٱلزُّبُرِ ﴿٥٢﴾ وَكُلُّ صَغِيرٍ
وَكَبِيرٍ مُّسْتَطَرٌ ﴿٥٣﴾ إِنَّ ٱلْمُتَّقِينَ فِي جَنَّٰتٍ وَنَهَرٍ ﴿٥٤﴾ فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِندَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍۭ ﴿٥٥﴾

މުފްރަދާތު

أَمْ يَقُولُونَ = ނުވަތަ އެމީހުން ބުނީ ހެއްޔެވެ؟ نَحْنُ جَمِيعٌ مُّنتَصِرٌ ﴿٤٤﴾ = އަހުރެމެންނަކީ نصر ލިބޭނޭ/ ގަދަވާނޭ جماعة
އެވެ. سَيُهْزَمُ ٱلْجَمْعُ = ނިކަންތުރު އެ جماعة (އެ ކާފިރުން) ބަލިވާނެއެވެ. وَيُوَلُّونَ ٱلدُّبُرَ ﴿٤٥﴾ = އަދި
ފުރަގަސްދޭނެއެވެ. (ހަނގުރާމައިގައި ފުރަގަސްދޭނެއެވެ.) بَلِ ٱلسَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ = އަދި ކިޔެއް ހެއްޔެވެ؟ قيامة ދުވަހަކީ
އެމީހުންނަށް (أُخْرَوِى عذاب) وعد ވެވިގެންވާ ދުވަހެވެ. އަދި މަތިވެ. وَٱلسَّاعَةُ أَدْهَىٰ = އަދި قيامة ދުވަސް (އެދުވަހުގެ
عذاب) ނުރައްކާތެރިކަން މާ ބޮޑުވެގެން ވެއެވެ. ބޮޑު މާ ބޮޑުވެގެން ވެއެވެ. وَأَمَرُّ ﴿٤٦﴾ = އަދި ހިތިކަން ގަދަވެގެން ވެއެވެ.
عذاب ގެ ރަހަ ގަދަވެގެން ވެއެވެ. إِنَّ ٱلْمُجْرِمِينَ = ހަމަކަށަވަރުން مجرم ން – ކުށްވެރިން ވަނީ فِي ضَلَٰلٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾ =
މަގުފުރެދުމުގެތެރޭގައެވެ، އަދި حقّ އާ ދުރުވެފައެވެ. ނުވަތަ އެމީހުން ވަނީ ދުނިޔޭގައި މަގުފުރެދި، آخرة ގައި އަލިފާނުގެ عذاب
ގައެވެ. يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي ٱلنَّارِ = އެމީހުން ނަރަކައަށް ދަމާލައި ގެންދާ ދުވަހުން عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ = އެމީހުންގެ
މޫނުމަތި މަތިން ذُوقُوا۟ = (އެމީހުންނަށް އެންގޭނެއެވެ.) ކަލޭމެން ރަހަ ބަލައިގަންނާށެވެ. مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾ = ނަރަކައިގެ
ހޫނުކަމުގެ إِنَّا كُلَّ شَىْءٍ خَلَقْنَٰهُ = ހަމަކަށަވަރުން ކަލާނގެ އެއްޗެހިތަކެއްވެސް އެ އެއްޗެއް ހިމަން ކަނޑައެޅުއްވި އެއްގޮތަކަށް
بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾ = މިންވަރަކަށެވެ. (لوح المحفوظ ގައި ލިޔުއްވިފައިވާ ތަރުތީބާ ގުޅިގެންނެވެ.) وَمَآ أَمْرُنَآ = އަދި ތިމަން
ކަލާނގެ އަމުރުފުޅު ނުވެއެވެ. إِلَّا وَٰحِدَةٌ = އެކަމެ كلمة އެއް ކަމުގައި ފިޔަވައި/ އެއްގޮތް ފަހަރަކު ގޮތުގައި كَلَمْحٍ
بِٱلْبَصَرِ ﴿٥٠﴾ = ބެލުން އަވަހަށް ބަލާލާ ބަލައިލުމެއް ފަދައެވެ. وَلَقَدْ أَهْلَكْنَآ = އަދި ހަމަކަށަވަރުން ތިމަން
ކަލާނގެ ހަލާކު ކުރެއްވީމެވެ. أَشْيَاعَكُمْ = ކަލޭމެން ފަދަ މީހުން (ކަލޭމެން ފަދަ ކާފިރުން) فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٥١﴾
= ފަހެ وعظ އާއި، نصيحة އާއި، عبرة ލިބިގަންނަ އެކަކުވެސް އެބަ ތިއްބަވަހެއްޔެވެ.؟ وَكُلُّ شَىْءٍ فَعَلُوهُ = އަދި އެމީހުން (އެބައި
ފަސްވެދިޔަ أمّة ތަކުގެ މީހުން) އެ ކުރިހައި ކަމެއް ވެއެވެ. فِي ٱلزُّبُرِ ﴿٥٢﴾ = لوح المحفوظ ގައި وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ = އަދި
ކުޑަ އަދި ބޮޑު އެންމެހައި ކަމެއް ވެއެވެ. مُّسْتَطَرٌ ﴿٥٣﴾ = ލިޔެވިގެން (لوح المحفوظ ގައި – ނުވަތަ ملائكة ބޭކަލުން ލިޔުއްވާ
ފޮތުގައި) إِنَّ ٱلْمُتَّقِينَ = އަދި ހަމަކަށަވަރުން تقوى ވެރިން ވަނީ (قيامة ދުވަހުން) فِي جَنَّٰتٍ وَنَهَرٍ ﴿٥٤﴾ = ބަގީޗާތަކާއި،

އާޚިރަތުގައެވެ. فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ = ތެދުވެރި حقّ مجلس އެއްގައެވެ. عِندَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٥٥﴾ = އެންމެ ގަދަ ބާރުވެރި
ކަލާނގެ ކަމުގެންވާ ރަސްކަލާނގެ ކަމުގައި ވެގެންވާ مَلِك އެއްގެ އަރިހުގައި/ (މާނަ: الله ގެ حضرة ގައި)

إجْمَالِي މާނަ

(٤٤) އަދި ނުވަތަ އަހުރެމެންނަކީ (މީހުން ގިނަވުމުގެ ގޮތުންނާއި، ބާރުގަދަވުމުގެ حيثيّة ން ބަލާއިރު) نصر ލިބޭނޭ جماعة އެއް ކަމުގައި އެމީހުން ބުނަނީ ހެއްޔެވެ؟

(٤٥) ނިކަންހުރެ އެ جماعة ބަލިވެގެން ހިނގައިދާނެއެވެ. އަދި ފުރަގަސްދީ ދުވެ ހިނގައިދާނެއެވެ. (ބަދުރު ހަނގުރާމައިގެ ދުވަހު ކާފިރު ހަމަ އެހެންނެވެ. އެމީހުން ދެރަވެ، އެ جماعة ބަލިވެ ހަލާކުވެދިޔައީއެވެ. އެއީ ދުނިޔޭގެ عذاب އެވެ، ދެރަކަމެވެ.)

(٤٦) އަދި ހަމައެއް އެއޮތީ؟ قيامة ދުވަހަކީ ކާފަރުންނަށް އެމީހުންނަށް عذاب ލިބޭނޭ ކަމަށް وعد ވެވިގެންވާ ދުވަހެވެ. އަދި قيامة ދުވަހުގެ عذاب ގަދަފަދަކަން ބޮޑުވެގެން ބިރުވެރިކަން ބޮޑެވެ. އަދި ހިތިކަމާއި، ނުބައިކަން ގަދަވެގެން ވެއެވެ. (އެއީ ނަރަކައިގެ ވަންހިވަންހިގެ عذاب އާއި، الله ގެ ކޯފާއެވެ.)

(٤٧) ހަމަކަށަވަރުން ކާފިރުން ވަނީ މަގުފުރެއްދުމުގައި ވެއްޓިގެންނެވެ، އަދި حقّ އާ ދުރުވެފައިވާ ގޮތުގައެވެ. ނުވަތަ ކާފިރުން ވަނީ ދުނިޔޭގައި ކާސޭއެޅިގެން މަގުފުރެއްދުމުގައެވެ. އަދި އެމީހުންނަކީ آخرة ދުވަހުން ވަނީ އަލިފާނުގެ عذاب އެވެ.

(٤٨) އެ ދުވަހަކީ އެމީހުން ނަރަކައިގެ ތެރެއަށް މޫނުމަތިން ދަމަމުން ގެންދާ ދުވަހެވެ. (އަދި އެދުވަހުން އެމީހުންނަށް އެންގޭނެއެވެ.) ކަލޭމެން އެ ނަރަކައިގެ ގަދަ ހޫނުކަމާއި، ކަލޭ ނުކުޅެދޭ ގަދަ عذاب ގެ ރަހަ ބަލައިގަންނާށެވެ.

(٤٩) އަދި ހަމަކަށަވަރުން ކޮންމެ އެއްޗެއް (އަދި ކޮންމެ ކަމެއްވެސް) މިވަން ތަޤްދީރާއެކީ ހެއްދެވީ ކާށާއެކު މިންވަރުކުރެއްވުމާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ. އެކަލާނގެ، ޢިލްމުވެރިވީ علم ފުދުގައި ނިޔާކުރެއްވި އަދި لوح المحفوظ ގައި ލިޔުއްވި ތަރުތީބުގައި ފެށިއާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

(٥٠) އަދި މިވަން ތަރުތީބުތަކުގެ ކަންތައް އެންމެ كلمة އެއް ކަމުގައި ނޫނީ ނުވެއެވެ. ތިބާގެ އެސް ދިޔަ ޖަހައިލާފާ އަވަހަށް އެކަމެއް ވެ ނިމިގެން ހިނގައިދެއެވެ. (އެބަހީ ކޮންމެ ކަމަކަށްވެސް [ކުން] މިހެން އެންގެވުމާ ތިބާގެ އެސް ދިޔަ ޖަހައިލާފާ އަވަހަށް އެކަމެއް ވެ ނިމުނީއެވެ.)

(٥١) (އޭ مكّة ގެ ކާފިރުންނޭވެ.) ހަމަކަށަވަރުން ކަލޭމެންނާ ވެސް އެއްފަދަ ކާފިރުންނަށް މިވަން ތަރުތީބުތަކުގެ ހަލާކު ނިމިކުރެއްވީމެވެ. (ކަލޭމެން ފަދަ އެމީހުންނަކީ ގަބޫލު ކުރާ ހެއްޔެވެ؟) ތިބާ وعظ އާއި، نصيحة ލިބި عبرة އެއް حاصل ކުރާ އެކަކުވެސް ވޭތޯއެވެ؟

(٥٢) އަދި އެމީހުން ކުރި ހުރިހާ ކަމެއް (ހެޔޮ، އަދި ނުބައިކަމެއް) لوح المحفوظ ގައި ލިޔުއްވި ނޯޓުކުރެވިގެން ވެއެވެ.

(٥٣) އަދި މިސްކިޔަކުން ކުޑަ ހިތަށްވެ ކުޑަކަމެއް ނަމަވެސް އަދި ހިތަށްވެ ބޮޑުކަމެއް ނަމަވެސް އެ އެއްޗެއް لوح المحفوظ ގައި ތަރުތީބުން ލިޔުއްވި بيان ވެގެން ވެއެވެ.

(٥٤) ހަމަކަށަވަރުން تقوى ވެރި މީހުން ވަނީ (قيامة ދުވަހުން) ބަގީޗާތަކުގައެވެ. ސޯރަކޯރުތަކުގައެވެ. އަދި ތަފާތު ވައްތަރުގެ އާޚިރަތުގެ نعمة ގައެވެ.

(٥٥) އެމީހުން ވަނީ އެންމެ ގަދަ ބާރުވެރި ކަލާނގެ ކަމުގެންވާ ރަސްކަލާނގެ حضرة ގައި ތެދުވެރި އަދި حقّ ވެގެންވާ مقام އެއްގައެވެ. އެކަލާނގެ ދެއްވާ كرامة އާއި، شرف ލިބިގެން ދަރަޖައިގައެވެ. والله أعلم